דו"ח שנתי של קרן ההשתלמות

קרן השתלמות
להנדסאים וטכנאים

תוכן העניינים

סקירת הנהלה

הצהרות מנהלים

דו"ח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

דין וחשבון כספי ליום 31 בדצמבר 2017

סקירת הנהלה

תוכן העניינים

עמ'

4. מאפיינים כלליים של קרן ההשתלמות

5. ניתוח זכויות עמיתי קרן ההשתלמות

6. ניתוח מדיניות השקעה

6. ניהול סיכונים

1. מאפיינים כלליים של קרן ההשתלמות

א. קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן "הקרן"), מנוהלת על ידי החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן "החברה"). הקרן הינה קרן השתלמות. קוד הקרן הינו 520028556. הקרן פועלת לעמיתים שכירים אשר משתייכים לסקטור ההנדסאים וטכנאים (הנדסאי, טכנאי, שרטט, לבורנט ,או מי שדורג הנדסאים וטכנאים) .

מידע על בעלי המניות

בעל המניות	שיעור האחזקה בהון המניות המונפק			
	רגילות	הברעה	הנהלה א'	הנהלה ב'
מדינת ישראל		100%	100%	
הסתדרות ההנדסאים והטכנאים בישראל				100%
שנקמן זלמן ז"ל	20%			
פורגס אליעזר, ז"ל	20%			
קוזולובסקי אפרים ז"ל	20%			
גולדרינג גוטק, ז"ל	20%			
שרמייסטר ניסן, ז"ל	20%			
	100%			

ב. החברה הוקמה ביום 13 ביולי 1970 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי.

ג. הקרן מנהלת 3 מסלולי השקעה:

1. הנדסאים וטכנאים מסלול כללי – החל לפעול ביום הקמת הקרן. ראה סעיף ב לעיל.
   קוד המסלול הינו 520028556-00000000000290-0290-000
2. הנדסאים וטכנאים מסלול אג"ח – החל לפעול ביום 6/1/09.
   קוד המסלול הינו 520028556-00000000000290-1384-000
3. הנדסאים וטכנאים מסלול מניות – החל לפעול ביום 9/4/09.
   קוד המסלול הינו 520028556-00000000000290-1318-000

ד. בשנת הדיווח לא התקיימו שינויים מהותיים בחברה שנבעו ממיזוגים, מכירות או רכישות.

ה. שיעורי ההפקדות מהשכר הם עד 7.5% מהמעביד ולפחות 2.5% מהעובד. הכספים מופרשים לקרן למטרות חסכון או השתלמות.

2. ניתוח זכויות עמיתי הקרן

א. יחס נזילות -

מסלול	שיעור סכומים נזילים אחוזים 31.12.2017
הנדסאים וטכנאים מסלול כללי	87.68%
הנדסאים וטכנאים מסלול אג"ח	92.77%
הנדסאים וטכנאים מסלול מניות	51.15%

ב. משך חיים ממוצע של החיסכון -

מסלול	משך חיים ממוצע של החסכון שנים 31.12.2017
הנדסאים וטכנאים מסלול כללי	1.82
הנדסאים וטכנאים מסלול אג"ח	1.85
הנדסאים וטכנאים מסלול מניות	1.81

חישוב זה משקף את הזמן הממוצע הדרוש כדי שכל העמיתים יגיעו לתום תקופת החיסכון.

ג. שינוי במספר החשבונות -

סוג העמיתים	מספר חשבונות העמיתים* לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים	22,087	575	2,938	19,724

*מספר החשבונות מחושב ע"י הבנק המתפעל כמספר העמיתים ברמת המעסיק הבודד.

ד. ניתוח זכויות עמיתים –

	ליום 31 בדצמבר 2017	
	מספר חשבונות	סך נכסים, נטו באלפי ש"ח
חשבונות פעילים	10,099	1,295,293
חשבונות לא פעילים	9,625	1,210,718
סה"כ	19,724	2,506,011

3. ניתוח מדיניות ההשקעה

א. מדיניות ההשקעה של הקרן מופיעה באתר האינטרנט של החברה המנהלת.

ב. בשנה החולפת לא היו שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות השונים לעומת השנה הקודמת. השינויים העיקריים אשר היו הינם גידול בהשקעה בקרנות השקעה במהלך השנה ובנוסף במהלך חודש נובמבר החלה הקרן לתת הלוואות לעמיתים.

4. ניהול סיכונים:

מידע על מדיניות ניהול הסיכונים ראה פרק "בגורמי סיכון" בדוח עסקי תאגיד של החברה המנהלת.

א. סיכוני נזילות:

סיכון הנזילות נחלק לשני סיכונים עיקריים:

1. הסיכון להתגברות קצב המשיכות וההעברות לרמה שתקשה על הקופה לממש את נכסיה כדי לעמוד בהתחייבויותיה. לאור העובדה שהיקף נכסי הקופה קטן ומרבית הנכסים סחירים, אנו לא רואים סיכון נזילות מהותי.

2. הסיכון שנכסי הקופה אינם משוערכים באופן הולם כתוצאה מאי סחירות. גם בקשר לסיכון זה אנו סבורים שעבור הקופה מדובר בסיכון נמוך לאור השיעור הגבוה של נכסים סחירים.

היחס בין הנכסים הסחירים והנזילים לבין סך הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל השאים למשוך

מסלול	שנים 31.12.2017
הנדסאים וטכנאים מסלול כללי	1.10
הנדסאים וטכנאים מסלול אג"ח	1.07
הנדסאים וטכנאים מסלול מניות	1.95

מח"מ נכסים

מסלול	שנים 31.12.2017
הנדסאים וטכנאים מסלול כללי	0.13
הנדסאים וטכנאים מסלול אג"ח	0.05
הנדסאים וטכנאים מסלול מניות	-

נתון זה משקף את הזמן הממוצע המשוקלל של זרם המזומנים מהוון (קרן וריבית).

ליום 31 בדצמבר 2017

נזילות (בשנים)	נכסים,נטו (באלפי ש"ח)		
	מסלול כללי	מסלול אג"ח	מסלול מניות
נכסים נזילים וסחירים	2,316,154	102,317	3,720
מח"מ של עד שנה	5,972	-	-
מח"מ מעל שנה	61,922	815	-
אחרים	15,041	66	4
סה"כ	2,399,089	103,198	3,724

למידע נוסף על סיכון הנזילות של עמיתי הקופה ראה לעיל בפרק 2- "ניתוח זכויות עמיתי הקופה".

ב. סיכוני שוק:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה משינוי בשווי ההוגן של נכסי ההשקעה המוחזקים כנגד כספי חסכון המנוהלים בקופה, הנובע משינויים במחירי השוק של ריביות, ניירות ערך, מטבעות וסחורות, וכן משינויים במדדים אחרים הנובעים משינויים במחירי השוק של כל אחד מהם.

1. סיכון מדד וסיכון מטבע

	ליום 31 בדצמבר 2017			
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במט"ח או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח			
מסלול כללי				
סך נכסי המסלול, נטו	1,218,635	507,854	672,600	2,399,089
מסלול אג"ח				
סך נכסי המסלול,נטו	48,489	41,593	13,116	103,198
מסלול מניות				
סך נכסי המסלול,נטו	1,959	-	1,765	3,724

סיכון ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+1%	-1%
	אחוזים	
תשואת תיק ההשקעות מסלול כללי	(2.37)	2.68
תשואת תיק ההשקעות מסלול אג"ח	(3.48)	3.76
תשואת תיק ההשקעות מסלול מניות	-	-

1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בעקום הריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים בריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בעקום הריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

2) ניתוח הרגישות כולל רק את הסעיפים שערכם מושפע באופן ישיר כתוצאה משינוי בשיעור הריבית. בהתאם לכך, לא מובאות בחשבון השפעות עקיפות של השקעות בנכסי חוב.

פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2017

ענף משק	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סה"כ	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
בנקים	81,890	-	762	82,652	20.80%
ביטוח	11,653	2,131	1,438	15,222	3.83%
ביומד	2,361	155	1,846	4,362	1.10%
טכנולוגיה	9,667	523	5,901	16,091	4.05%
מסחר ושרותים	64,003	7,590	20,563	92,156	23.20%
נדל"ן ובינוי	45,720	4,768	4,332	54,820	13.80%
תעשיה	120,556	2,397	3,145	126,098	31.74%
נפט וגז	5,874	-	-	5,874	1.48%
סך הכל	**341,724**	**17,564**	**37,987**	**397,275**	**100%**

מסלול אג"ח

ליום 31 בדצמבר 2017

ענף משק	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סה"כ	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
בנקים	719	-	-	719	20.12%
ביטוח	197	-	-	197	5.51%
טכנולוגיה	120	-	-	120	3.36%
מסחר ושרותים	820	-	-	820	22.94%
נדל"ן ובינוי	361	-	-	361	10.10%
תעשיה	1,357	-	-	1,357	37.97%
סך הכל	**3,574**	**-**	**-**	**3,574**	**100%**

מסלול מניות

	ליום 31 בדצמבר 2017				
	נסחרות במדד ת"א 125	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סה"כ	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
ענף משק					
בנקים	297	-	-	297	17.28%
ביטוח	86	-	-	86	5.00%
טכנולוגיה	84	-	-	84	4.89%
מסחר ושרותים	316	-	71	387	22.51%
נדל"ן ובינוי	149	-	-	149	8.67%
תעשיה	686	-	-	686	39.91%
נפט וגז	30	-	-	30	1.75%
סך הכל	**1,648**	**-**	**71**	**1,719**	**100%**

ג. סיכוני אשראי:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של מנפיקי ניירות ערך, בעלי חוב בחלוואות, או צדדים לחוזה.

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

	ליום 31 בדצמבר 2017		
	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
מסלול כללי			
בארץ	1,172,238	67,894	1,240,132
בחו"ל	67,032	-	67,032
סך הכל נכסי חוב	1,239,270	67,894	1,307,164
מסלול אג"ח			
בארץ	85,625	815	86,440
בחו"ל	8,440	-	8,440
סך הכל נכסי חוב	94,065	815	94,880

פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים:

(א) נכסי חוב בארץ

	ליום 31 בדצמבר 2017	
	דירוג מקומי (*)	
	אלפי ש"ח	
	מסלול כללי	**מסלול אג"ח**
נכסי חוב סחירים בארץ		
אגרות חוב ממשלתיות	588,424	55,746
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:		
AA ומעלה	315,216	17,738
BBB עד A	267,497	12,141
נמוך מ-BBB	-	-
לא מדורג	1,101	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	1,172,238	85,625
נכסי חוב שאינם סחירים בארץ		
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:		
AA ומעלה	9,165	-
BBB עד A	29,446	815
נמוך מ-BBB	285	-
לא מדורג	6,084	-
הלוואות לעמיתים	1,129	-
הלוואות לאחרים	21,785	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	67,894	815
סך הכל נכסי חוב בארץ	1,240,132	86,440
נכסי חוב בדירוג פנימי	-	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל –A ועד +A.

(ב) נכסי חוב בחו"ל:

	ליום 31 בדצמבר 2017	
	דירוג בינלאומי (*)	
	אלפי ש"ח	
	מסלול כללי	**מסלול אג"ח**
נכסי חוב סחירים בחו"ל		
אגרות חוב ממשלתיות	-	-
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:		
AA ומעלה	2,342	-
BBB עד A	57,101	8,072
נמוך מ-BBB	7,589	368
לא מדורג	-	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	67,032	8,440
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל		
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:		
AA ומעלה	-	-
BBB עד A	-	-
נמוך מ-BBB	-	-
לא מדורג	-	-
הלוואות לעמיתים	-	-
הלוואות לאחרים	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	-	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	67,032	8,440
נכסי חוב בדירוג פנימי	-	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל –A ועד +A.

(2) שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים נקבע לרוב באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אג"ח קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בת"א. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית להיוון הנכסים השונים.

להלן ריבית ממוצעת משוקללת בגין כל אחת מקבוצות הדירוג:

נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):	ליום 31 בדצמבר 2017 באחוזים
AA ומעלה	2.77
A	1.06
BBB	-
נמוך מ-BBB	6.11
לא מדורג	5.18

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מדרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל –A ועד +A.

(4) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים:

ליום 31 בדצמבר 2017

	מסלול כללי		מסלול אג"ח	
ענף	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
בנקים	130,706	10.00%	1,122	1.18%
ביטוח	18,887	1.44%	815	0.86%
טכנולוגיה	12,006	0.92%	720	0.76%
מסחר ושרותים	160,855	12.31%	12,079	12.73%
נדל"ן ובינוי	286,397	21.91%	17,612	18.56%
תעשיה	80,261	6.14%	5,232	5.51%
נפט וגז	27,522	2.11%	1,554	1.64%
אג"ח ממשלתי	588,424	45.02%	55,746	58.75%
אחר	2,106	0.16%	-	0.00%
סך הכל	**1,307,164**	**100%**	**94,880**	**100%**

ד. סיכונים גיאוגרפיים

הסיכון שנכסי הקופה אינם מפוזרים מבחינה גיאוגרפית מגדיל את החשש ממשבר מקומי שישפיע באופן מהותי על שווי הנכסים המנוהלים.

החשיפה הגיאוגרפית בטבלה הבאה כוללת דיווח עבור הנכסים השונים בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גיאוגרפי לפי הרלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית מדווחת החשיפה בהתאם למקום בו הונפק או נסחר הנכס. ע"פ חוזר 2016-9-3 בטבלה מוצגות רק מדינות אשר החשיפה אליהן הינה מעל 1% מסך נכסי המסלול.

מסלול כללי

ליום 31 בדצמבר 2017

	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	588,424	639,630	342,245	59,317	-	136,442	1,766,058	(138,700)	1,627,358
ארה"ב	-	22,947	41,143	297,135	12,525	10,125	383,875	-	383,875
יפן	-	-	-	34,505	-	-	34,505	-	34,505
גרמניה	-	5,413	6,070	35,151	-	8	46,642	-	46,642
אחר	-	27,836	7,817	124,203	8,140	13	168,009	-	168,009
סה"כ	588,424	695,826	397,275	550,311	20,665	146,588	2,399,089	(138,700)	2,260,389

מסלול אג"ח

	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית
	אלפי ש"ח					
ישראל	55,746	32,024	3,387	-	3,111	94,268
ארה"ב	-	2,384	187	867	-	3,438
שוויץ	-	1,440	-	-	-	1,440
אחר	-	3,286	-	766	-	4,052
סה"כ	55,746	39,134	3,574	1,633	3,111	103,198

מסלול מניות

ליום 31 בדצמבר 2017

	מניות	תעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית
	אלפי ש"ח			
ישראל	1,649	-	334	1,983
ארה"ב	70	1,349	-	1,419
יפן	-	93	-	93
גרמניה	-	89	-	89
אחר	-	140	-	140
סה"כ	1,719	1,671	334	3,724

ה. בטבלה חבא מוצאים גורמי הסיכון על פי טיבם, מדורגים על פי השפעתם על קרן ההשתלמות לדעת הנהלת החברה:

סוג הסיכון	גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון על קרן ההשתלמות		
		השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה
סיכוני מאקרו	סיכון הקשור בגורמים המאקרו כלכליים כגון עליה באבטלה, עליה/ירידה חדה באינפלציה, ירידה בצריכה אשר יפגעו ברווחי החברות המוחזקות בפורטפוליו הנכסים של הקופה.	X		
סיכונים ענפיים	הסיכון להפסד כספי הנובע מחשיפה לענף בודד		X	
סיכונים מיוחדים לקרן	סיכוני תחרות, סיכונים גיאופוליטיים, סיכוני אבטחת מידע, סיכונים תיפעוליים		X	

5. רואה החשבון המבקר לא הפנה בחוות דעתו את תשומת הלב לנושאים מסוימים אליהם יש להתייחס במסגרת סקירת ההנהלה.

27.03.2018
תאריך

רון וייסברג, מ"מ יו"ר דירקטוריון

דן הורנשטיין, מנכ"ל

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

הצהרת יו"ר דירקטוריון

בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו – 2005

אני, רון וייסברג , מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן – "הקרן") לשנת 2017 (להלן – הדוחות).

2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.

3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של הקרן לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.

4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראית לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.

5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, למיטב ידיעתי, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר –
את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, העלולים באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכום ולדווח מידע כספי, אם וככל שהיו.
כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה, אם וככל שהיו.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27.03.2018
תאריך

רון וייסברג ,מ"מ יו"ר דירקטוריון

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

הצהרת מנכ"ל

בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) התשס"ו – 2005

אני, דן הורנשטיין, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן – "הקרן") לשנת 2017 (להלן – הדוחות).

2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.

3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של הקרן לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.

4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.

5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, למיטב ידיעתי, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר –
את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, העלולים באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכום ולדווח מידע כספי, אם וככל שהיו.
כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה, אם וככל שהיו.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27.03.2018
תאריך

דן הורנשטיין, מנכ"ל

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

הצהרת מנהל כספים

בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) התשס"ו – 2005

אני, רו"ח דורון ארגוב, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן – "הקרן") לשנת 2017 (להלן – הדוחות).

2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.

3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של הקרן לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.

4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.

5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר –
את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, העלולים באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכום ולדווח מידע כספי, אם וככל שהיו.
כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה, אם וככל שהיו.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27.03.2018
תאריך

רו"ח דורון ארגוב, מנהל כספים

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לפי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי) התשס"ח - 2007

ההנהלה, בפיקוח ובאישור הדירקטוריון של החברה לניהול קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן – "החברה"), אחראים לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי בקרן ההשתלמות.

בקרה פנימית על דיווח כספי היא תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות חוק החברות הממשלתיות. בשל המגבלות המובנות שלה, מערכת בקרה פנימית על דיווח כספי אינה מיועדת לספק בטחון מוחלט שהצגה מוטעית בדוחות הכספיים תימנע או תתגלה.

הדירקטוריון וההנהלה ביצעו בדיקה והערכה על הבקרה הפנימית בקרן ההשתלמות על דיווח כספי והאפקטיביות שלה, בהתבסס על הקריטריונים שנקבעו במודל בקרה המכונה "מודל COSO". בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת החברה הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית בקרן ההשתלמות על הדיווח הכספי של קרן ההשתלמות לתקופה המסתיימת ביום 31.12.2017 היא אפקטיבית.

לא חלו שינויים בשנה האחרונה שהשפיעו באופן מהותי או העשויים להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

רון וייסברג, מ"מ יו"ר דירקטוריון

דן הורנשטיין, מנכ"ל

רו"ח דורון ארגוב, מנהל כספים

27.03.2018

תאריך

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

הצהרת מנכ"ל

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

אני, דן הורנשטיין , מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-
   א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
   ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;
   ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
   ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
   א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל, אם וככל שהיו וכן-
   ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל, אם וככל שהיו.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27.03.2018
תאריך

דן הורנשטיין, מנכ"ל

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

הצהרת מנהל כספים

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

אני, רו"ח דורון ארגוב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקופת הגמל למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של קופת הגמל; וכן-

   א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

   ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-

   ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-

5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:

   א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל, אם וככל שהיו; וכן-

   ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל, אם וככל שהיו.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

27.03.2018
תאריך

רו"ח דורון ארגוב, מנהל כספים

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח של הדירקטוריון וההנהלה בהבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים" של אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן : "החברה"), אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי.
מערכת הבקרה הפנימית של קרן ההשתלמות הנדסאים וטכנאים (להלן : "קופת הגמל") תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי השבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של קופת הגמל על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

רון וייסברג, מ"מ יו"ר דירקטוריון

דן הורנשטיין , מנכ"ל

רו"ח דורון ארגוב, מנהל כספים

27.03.2018
תאריך

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של

<u>קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים</u>

ביקרנו את המאזנים המצורפים של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן-"הקרן") המנוהלת ע"י החברה לניהול קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ, לימים 31 בדצמבר 2017 ו – 2016 ואת דוחות ההכנסות וההוצאות והדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו – 2015. דוחות כספיים אילו הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורותינו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוח הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר 2017 ו - 2016, את תוצאות פעולותיה והשינויים בזכויות העמיתים שלה לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2017, 2016 ו - 2015 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן – "הנחיות הממונה"), בהתאם להוראות סעיף 33ב לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה- 1975 וחוזרי רשות החברות הממשלתיות, ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964 (להלן – "התקנות").

ביקרנו גם, בהתאם לתקני PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה ע"י COSO והדוח שלנו מיום 27 במרץ 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

בכבוד רב,

מועלם ומועלם

רואי חשבון

בני ברק, 27 במרץ 2018.

מגדל ב.ס.ר. 3, רח' כנרת 5, בני ברק 5126237 | +972 (3) 7554500 | muallem@muallem-cpa.co.il
B.S.R. 3 Tower, 5th Kinneret St. Bnei Brak 5126237 Israel | +972 (3) 6137655 | www.muallem.co.il

דוח רואי החשבון לעמיתים של קרן ההשתלמות הנדסאים וטכנאים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי בהתאם לסעיף 3 לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח 2007

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן – "**הקרן**") ליום 31 בדצמבר 2017 , בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן – "COSO").

הדירקטוריון וההנהלה של החברה לניהול קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן – החברה המנהלת) אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן, הנכללת בהתאם תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח – 2007 בדוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר אומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן ההשתלמות הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), בהתאם להוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות התשל"ה – 1975 ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד 1964. בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן ההשתלמות כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות בנכסי הקרן (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), בהתאם להוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות והנחיותיה ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד 1964 ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי

במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכות אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שיתכן כי בקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שיתכן כי מידת הקיום של מדיניות ונהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2017 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2017 ו – 2016 ולשנים שהסתיימו באותו תאריך, והדוח שלנו מיום 27 במרץ 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

בכבוד רב,

מועלם ומועלם

רואי חשבון

בני ברק, 27 במרץ 2018.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על המצב הכספי

	ליום 31 בדצמבר		
	2017	2016	
	אלפי ש"ח		באור
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים	107,985	106,519	
חייבים ויתרות חובה	1,815	4,798	3
	109,800	111,317	
השקעות פיננסיות			
נכסי חוב סחירים	1,333,335	1,487,423	4
נכסי חוב שאינם סחירים	68,709	80,143	5
מניות	402,568	432,360	6
השקעות אחרות	592,244	551,608	7
סך כל השקעות פיננסיות	2,396,856	2,551,534	
סך כל הנכסים	2,506,656	2,662,851	
זכאים ויתרות זכות	645	117	8
זכויות העמיתים	2,506,011	2,662,734	
סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים	2,506,656	2,662,851	

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

27 במרץ 2018			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	רון ויסברג, מ"מ יו"ר דירקטוריון	דן הורנשטיין מנכ"ל	רו"ח דורון ארגוב מנהל כספים

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על המצב הכספי

מסלול כללי

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	104,647	99,011
חייבים ויתרות חובה	1,739	4,626
	106,386	103,637
השקעות פיננסיות		
נכסי חוב סחירים	1,239,270	1,376,107
נכסי חוב שאינם סחירים	67,894	79,318
מניות	397,275	429,352
השקעות אחרות	588,940	550,012
סך כל השקעות פיננסיות	2,293,379	2,434,789
סך כל הנכסים	2,399,765	2,538,426
זכאים ויתרות זכות	676	162
זכויות העמיתים	2,399,089	2,538,264
סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים	2,399,765	2,538,426

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על המצב הכספי

מסלול אג"ח

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	3,008	7,042
חייבים ויתרות חובה	105	202
	3,113	7,244
השקעות פיננסיות		
נכסי חוב סחירים	94,065	111,316
נכסי חוב שאינם סחירים	815	825
מניות	3,574	-
השקעות אחרות	1,633	-
סך כל השקעות פיננסיות	100,087	112,141
סך כל הנכסים	103,200	119,385
זכאים ויתרות זכות	2	5
זכויות העמיתים	103,198	119,380
סך כל ההתחייבויות וזכויות העמיתים	103,200	119,385

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על המצב הכספי

מסלול מניות

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
רכוש שוטף		
מזומנים ושווי מזומנים	330	466
חייבים ויתרות חובה	4	20
	334	486
השקעות פיננסיות		
מניות	1,719	3,008
השקעות אחרות	1,671	1,596
סך כל השקעות פיננסיות	3,390	4,604
סך כל הנכסים	3,724	5,090
זכויות העמיתים	3,724	5,090

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח הכנסות והוצאות

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	באור	2017	2016	2015
		אלפי ש"ח		
הכנסות				
ממזומנים ושווי מזומנים		(1,147)	(77)	818
מהשקעות:				
מנכסי חוב סחירים		57,925	27,437	22,054
מנכסי חוב שאינם סחירים		5,605	1,812	2,703
ממניות		50,878	15,672	29,544
מהשקעות אחרות		46,199	25,009	1,997
סך כל ההכנסות מהשקעות		160,607	69,930	56,298
הכנסות אחרות		4	7	5
סך כל ההכנסות (הפסדים)		159,464	69,860	57,121
הוצאות				
דמי ניהול	9,12	5,244	5,445	5,497
הוצאות ישירות	10	2,935	2,341	3,310
מסים	13	1,322	1,080	1,068
סך כל ההוצאות		9,501	8,866	9,875
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה		149,963	60,994	47,246

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח הכנסות והוצאות

מסלול כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הכנסות			
ממזומנים ושווי מזומנים	(1,128)	(24)	816
מהשקעות:			
מנכסי חוב סחירים	54,134	26,165	21,176
מנכסי חוב שאינם סחירים	5,517	1,775	2,703
ממניות	50,588	15,596	29,411
מהשקעות אחרות	46,057	24,896	2,044
סך כל ההכנסות מהשקעות	156,296	68,432	55,334
הכנסות אחרות	4	7	5
סך כל ההכנסות (הפסדים)	155,172	68,415	56,155
הוצאות			
דמי ניהול	5,007	5,185	5,239
הוצאות ישירות	2,894	2,309	3,279
מסים	1,313	1,070	1,061
סך כל ההוצאות	9,214	8,564	9,579
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה	145,958	59,851	46,576

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח הכנסות והוצאות

מסלול אג"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הכנסות			
ממזומנים ושווי מזומנים	(15)	(53)	1
מהשקעות:			
מנכסי חוב סחירים	3,791	1,272	878
מנכסי חוב שאינם סחירים	88	37	-
ממניות	56	-	-
מהשקעות אחרות	(9)	-	-
סך כל ההכנסות מהשקעות	3,926	1,309	878
סך כל ההכנסות (הפסדים)	3,911	1,256	879
הוצאות			
דמי ניהול	228	250	248
הוצאות ישירות	29	22	16
סך כל ההוצאות	257	272	264
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה	3,654	984	615

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח הכנסות והוצאות

מסלול מניות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
הכנסות			
ממזומנים ושווי מזומנים	(4)	-	1
מהשקעות:			
ממניות	234	76	133
מהשקעות אחרות	151	113	(47)
סך כל ההכנסות מהשקעות	385	189	86
סך כל ההכנסות (הפסדים)	381	189	87
הוצאות			
דמי ניהול	9	10	10
הוצאות ישירות	12	10	15
מסים	9	10	7
סך כל ההוצאות	30	30	32
עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה	351	159	55

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
זכויות העמיתים לתחילת התקופה	2,662,734	2,734,261	2,814,800
תקבולים מדמי גמולים	176,524	195,247	209,044
תשלומים לעמיתים	(142,806)	(154,299)	(167,374)
העברות צבירה לקופה			
העברות מקופות גמל	5,336	8,707	5,798
העברות בין מסלולים	7,108	11,532	13,504
	12,444	20,239	19,302
העברת צבירה מהקופה			
העברות לקופות גמל	(345,740)	(182,176)	(175,253)
העברות בין מסלולים	(7,108)	(11,532)	(13,504)
	(352,848)	(193,708)	(188,757)
העברות צבירה,נטו	(340,404)	(173,469)	(169,455)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	149,963	60,994	47,246
זכויות העמיתים לסוף התקופה	2,506,011	2,662,734	2,734,261

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מסלול כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
זכויות העמיתים לתחילת התקופה	2,538,264	2,609,135	2,676,130
תקבולים מדמי גמולים	170,135	187,999	201,275
תשלומים לעמיתים	(137,605)	(146,900)	(159,087)
העברות צבירה לקופה			
העברות מקופות גמל	4,641	6,513	5,024
העברות בין מסלולים	3,777	1,101	6,979
	8,418	7,614	12,003
העברת צבירה מהקופה			
העברות לקופות גמל	(323,111)	(169,004)	(161,580)
העברות בין מסלולים	(2,970)	(10,431)	(6,182)
	(326,081)	(179,435)	(167,762)
העברות צבירה,נטו	(317,663)	(171,821)	(155,759)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	145,958	59,851	46,576
זכויות העמיתים לסוף התקופה	2,399,089	2,538,264	2,609,135

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מסלול אג"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
זכויות העמיתים לתחילת התקופה	119,380	120,592	133,904
תקבולים מדמי גמולים	5,738	6,548	7,073
תשלומים לעמיתים	(4,498)	(7,173)	(7,958)
העברות צבירה לקופה			
העברות מקופות גמל	695	2,163	743
העברות בין מסלולים	2,784	10,201	5,646
	3,479	12,364	6,389
העברת צבירה מהקופה			
העברות לקופות גמל	(20,636)	(12,834)	(12,589)
העברות בין מסלולים	(3,919)	(1,101)	(6,842)
	(24,555)	(13,935)	(19,431)
העברות צבירה,נטו	(21,076)	(1,571)	(13,042)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	3,654	984	615
זכויות העמיתים לסוף התקופה	103,198	119,380	120,592

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

דוח על השינויים בזכויות העמיתים

מסלול מניות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
זכויות העמיתים לתחילת התקופה	5,090	4,534	4,766
תקבולים-מדמי גמולים	651	700	696
תשלומים לעמיתים	(703)	(226)	(329)
העברות צבירה לקופה			
העברות מקופות גמל	-	31	31
העברות בין מסלולים	547	230	879
	547	261	910
העברת צבירה מהקופה			
העברות לקופות גמל	(1,993)	(338)	(1,084)
העברות בין מסלולים	(219)	-	(480)
	(2,212)	(338)	(1,564)
העברות צבירה,נטו	(1,665)	(77)	(654)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה	351	159	55
זכויות העמיתים לסוף התקופה	3,724	5,090	4,534

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

ביאור 1 - כללי

1. החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ (להלן "החברה") מנהלת את קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים (להלן "הקרן"). הקרן הינה קופת גמל ענפית כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה - 2005, ומיועדת לעמיתים שכירים המשתייכים לסקטור ההנדסאים והטכנאים (הנדסאי, טכנאי, שרטט, לבורנט, או מי שמדורג בדירוג ההנדסאים והטכנאים).

2. הקרן אושרה כקרן השתלמות לשכירים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

3. תוקף אישור קופת גמל הינו עד ליום 31 בדצמבר 2018.

4. בקרן פועלים מסלולי ההשקעה הבאים: הנדסאים וטכנאים כללי, הנדסאים וטכנאים אג"ח והנדסאים וטכנאים מניות.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. עיקרי המדיניות החשבונאית:

1. הדוחות הכספיים של הקרן נערכו בהתאם להוראות משרד האוצר - אגף שוק ההון הביטוח וחסכון, בדבר עריכת דו"ח כספי שנתי של קופת גמל שפורסמו בחוזר גמל 3-9-2016, ועל פי עקרונות חשבונאיים מקובלים.
2. הדיווח הכספי בדוחות אלו הוא באלפי שקלים חדשים נומינליים.
3. שיטת הדיווח בדוחות הכספיים ככלל היא לפי בסיס מצטבר, למעט האמור בסעיף 4 להלן.
4. תקבולים והעברות לקופה ותשלומים והעברות מהקופה נכללים במסגרת החשבונות של זכויות העמיתים עם גבייתם או עם פירעונם בהתאמה, לפיכך לא יירשם במסגרת המאזן או הדוח על השינויים בזכויות העמיתים חוב שנצבר בגין סעיף זה וטרם שולם.
5. על פי תקנה 2 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ט-2009 שווי נכסי קופות הגמל יחושב מדי יום עסקים. בנוסף תקנה 41 י' לתקנות מס הכנסה, קובעת כי זקיפת רווחי הקופה לעמית תתבצע ביום העסקים האחרון בכל חודש קלנדרי. בשנת 2017, יום העסקים האחרון הינו 31 בדצמבר 2017 (שנה קודמת – 29 בדצמבר 2016). לפיכך, התשואה שנזקפה לחשבונות העמיתים הינה התשואה שחושבה ביום 31 בדצמבר 2017. הפרשי מטבע ושערי ניירות ערך בחו"ל ממועד זה ועד תום שנת הדוח אינם מהותיים.

ב. הערכת נכסי והתחייבויות הקופה:

1. כללי:

א. החל משנת 2005 מיישמת הקופה את תיקון תקנות מס הכנסה (להלן - התיקון) בדבר שינוי שיטת שערוך

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הנכסים הבלתי סחירים. התיקון קבע שינוי משיטת העלות המתואמת לשיטת השווי ההוגן, שחושב באמצעות מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שערי הריבית להיוון נקבעו על ידי חברה שסיפקה ציטוט ריביות בוחס לדירוגי הסיכון השונים ואשר נבחרה לשם כך במסגרת מכרז שערך אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון (ראה ג' להלן).
בהתאם להוראת שעה חוזר גופים מוסדיים 2-9-2009, החל מחודש ינואר 2009, רשאית הקופה לשערך חלק מנכסי החוב הלא סחירים שנרכשו החל מחודש זה ועד ליום 31 בדצמבר 2009, בכפוף לתנאים המופיעים בחוזר, לפי עלות מתואמת.

ב. ביום 30 בדצמבר, 2013 פרסם משרד האוצר- אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, את חוזר גופים מוסדיים 22-9-2013, שקבע הוראות חדשות בדבר חישוב שווי נכסים לא סחירים של גוף מוסדי. החוזר קבע, בין היתר, הגדרות והוראות חדשות לחישוב ניירות ערך דלי סחירות, ניירות ערך מושעים ממסחר, נכסים לא סחירים מורכבים, מניות לא סחירות ונגזרים פיננסים לא סחירים.

ג. ביום 24 בפברואר, 2011 פרסם משרד האוצר הודעה לעיתונות לפיה זכתה קבוצת "מרווח הוגן" במכרז להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים (להלן - המכרז). החל מיום 20 במרס, 2011 (להלן - יום המעבר), מספקת קבוצת מרווח הוגן ציטוטי מחירים ושערי ריבית היוון, לגופיים מוסדיים, לשערוך נכסי חוב לא סחירים (להלן - המודל החדש). מאותו מועד הפסיקה חברת "שערי ריבית" לספק ציטוטים אלו לגופיים המוסדיים. המודל החדש בעיקרו אינו מתבסס על דירוג האשראי של הנכס אלא על הלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל החדש מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

2. השקעות ליום 31 בדצמבר 2017 ו - 2016 נכללו כמפורט להלן:

א. **הגדרות נוספות בסעיף זה:**

ניירות ערך לא סחירים מורכבים - כהגדרתם בחוזר גופים מוסדיים 22-9-2013.

ב. **שווי מזומנים:**

כשווי מזומנים נחשבות השקעות שנזילותן גבוהה הכוללות, בין היתר, פיקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנק והתקופה עד למועד מימושם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ג. **ניירות ערך סחירים:**

ניירות ערך סחירים בארץ	- לפי השער שפורסם בבורסה ליום העסקים האחרון למועד הדיווח.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך סחירים בחו"ל	- לפי השער שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים ליום העסקים האחרון בתאריך הדיווח.
קרנות להשקעות משותפות נאמנות	- לפי שער הפדיון שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
נגזרים סחירים	- כאמור בנייר ערך סחיר. - יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים, של כל עסקה, מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.

ד. ניירות ערך בלתי סחירים:

אגרות חוב קונצרניות	- בהתאם למודל השערוך שנקבע ע"י החברה הזוכה במכרז. - בהתאם להחלטת ועדת השקעות כאשר ישנן אינדיקציות לכך ששווי הנייר חורג משמעותית מהשווי המתקבל לפי החלופה לעיל או שלא ניתן להעריכו באמצעות החלופה לעיל.
קרנות השקעה	- בהתאם לדיווחים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
מניות	- בהתאם להערכת מומחה שמונה ע"י ועדת השקעות.
כתבי אופציה	- לפי מודל בלק אנד שולס.
חוזים עתידיים לא סחירים	- נכללים ע"פ שוויה ההוגן של כל עסקה, אשר מוצגת כהפרש בין השווי המהוון של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידית בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
פיקדונות והלוואות	- בהתאם למודל השערוך שנקבע על-ידי החברה הזוכה במכרז.
ניירות ערך מורכבים	- בהתאם לציטוט מהמוסד הפיננסי האורז או ממנפיק הנכס.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך סחירים שהמסחר בהם הופסק	- לפי שער אחרון בבורסה. - בחתאם להחלטת ועדת השקעות כאשר ישנן אינדיקציות לכך ששווי הנייר חורג משמעותית מהשווי המתקבל לפי אחת מהחלופות לעיל.
דיבידנד לקבל	- דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד לתאריך הדיווח.
ריבית לקבל	- ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד לתאריך הדיווח.
יתרות הצמודות למדד	- נכללות לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך הדיווח.
יתרות הנקובות במטבע חוץ או צמודות לשער מטבע חוץ	- לפי השער היציג הידוע לתאריך הדיווח.

ג. שינוי השינוי במדדים:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
מדד המחירים לצרכן (מדד ידוע)	0.40%	(0.20%)	(0.99%)
שינוי השיעור בשע"ח של הדולר	(9.83%)	(1.46%)	0.34%

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
ריבית ודיבידנד לקבל	1,528	4,610
צדדים קשורים	7	5
החזר דמי ניהול תעודות סל	130	115
חייבים בגין החזר עמלות	150	68
סך הכל חייבים ויתרות חובה	1,815	4,798

ביאור 3 - חייבים ויתרות חובה (המשך)

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
ריבית ודיבידנד לקבל	1,458	67	3	4,439	158	13
צדדים קשורים	7	-	-	5	-	-
החזר דמי ניהול תעודות סל	130	-	-	115	-	-
חייבים בגין החזר עמלות	144	5	1	67	1	-
עמיתים	-	33	-	-	43	7
סך הכל חייבים ויתרות חובה	1,739	105	4	4,626	202	20

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
איגרות חוב ממשלתיות	644,170	862,454
איגרות חוב קונצרניות:		
שאינן ניתנות להמרה	689,158	624,954
ניתנות להמרה	7	15
סך הכל אגרות חוב קונצרניות סחירות	689,165	624,969
סך הכל נכסי חוב סחירים	1,333,335	1,487,423

ביאור 4 - נכסי חוב סחירים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
איגרות חוב ממשלתיות	588,424	55,746	-	785,726	76,728	-
איגרות חוב קונצרניות:						
שאינן נותנות להמרה	650,839	38,319	-	590,366	34,588	-
נותנות להמרה	7	-	-	15	-	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות סחירות	650,846	38,319	-	590,381	34,588	-
סך הכל נכסי חוב סחירים	1,239,270	94,065	-	1,376,107	111,316	-

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
איגרות חוב קונצרניות:		
שאינן ניתנות להמרה	45,795	54,690
פיקדונות בבנקים	-	2,437
הלוואות לאחרים	21,785	23,016
הלוואות לעמיתים	1,129	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	68,709	80,143

ביאור 5 - נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
איגרות חוב קונצרניות:						
שאינן נותנות להמרה	44,980	815	-	53,865	825	-
פיקדונות בבנקים	-	-	-	2,437	-	-
הלוואות לאחרים	21,785	-	-	23,016	-	-
הלוואות לעמיתים	1,129	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	67,894	815	-	79,318	825	-

ביאור 6 - מניות

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מניות סחירות	402,568	432,360
סך הכל מניות	402,568	432,360

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
מניות סחירות	397,275	3,574	1,719	429,352	-	3,008
סך הכל מניות	397,275	3,574	1,719	429,352	-	3,008

ביאור 7 - השקעות אחרות

א. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
השקעות אחרות סחירות		
תעודות סל	553,615	537,724
קרנות נאמנות	20,665	8,457
מוצרים מובנים	2,890	-
אופציות	1,096	173
	578,266	546,354
השקעות אחרות שאינן סחירות		
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	13,722	5,254
מכשירים נגזרים	256	-
	13,978	5,254
סך הכל השקעות אחרות	592,244	551,608

ב. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה נטו, לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאיות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
מניות	(316)	(8,442)
מטבע זר	(138,700)	-

היתרות הינן בגין המסלול הכללי בלבד

ביאור 7 - השקעות אחרות (המשך)

א. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
השקעות אחרות סחירות						
תעודות סל	550,311	1,633	1,671	536,128	-	1,596
קרנות נאמנות	20,665	-	-	8,457	-	-
מוצרים מובנים	2,890	-	-	-	-	-
אופציות	1,096	-	-	173	-	-
	574,962	1,633	1,671	544,758	-	1,596
השקעות אחרות שאינן סחירות						
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	13,722	-	-	5,254	-	-
מכשירים נגזרים	256	-	-	-	-	-
	13,978	-	-	5,254	-	-
סך הכל השקעות אחרות	588,940	1,633	1,671	550,012	-	1,596

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
	אלפי ש"ח	
חברה מנהלת	54	96
מוסדות	42	21
התחייבות בגין נגזרים	549	-
סך הכל זכאים ויתרות זכות	645	117

ביאור 8 - זכאים ויתרות זכות (המשך)

	ליום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
חברה מנהלת	52	2	-	91	5	-
מוסדות	42	-	-	21	-	-
התחייבות בגין נגזרים	549	-	-	-	-	-
עמיתים	33	-	-	50	-	-
סך הכל זכאים ויתרות זכות	676	2	-	162	5	-

ביאור 9 - דמי ניהול

א. הרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
סך הכל הוצאות דמי ניהול	5,244	5,445	5,497

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	%		
דמי ניהול מסך נכסים:			
שיעור דמי ניהול שנתיים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	2.0	2.0	2.0
שיעור דמי ניהול ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל	0.20	0.20	0.20

ביאור 10 - הוצאות ישירות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	559	407	616
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	373	367	374
עמלות בגין ני"ע לא סחירים	-	4	-
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בקרנות השקעה	704	124	38
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	1,299	1,439	2,282
סך הכל הוצאות ישירות	2,935	2,341	3,310

	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.021	0.015	0.022
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.014	0.013	0.013
עמלות בגין ני"ע לא סחירים	-	-	-
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.049	0.053	0.081
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.026	0.004	0.001

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

מסלול כללי

	לשנה שהסוויימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	542	394	607
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	354	353	359
עמלות בגין ני"ע לא סחירים	-	4	-
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בקרנות השקעה	704	124	38
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	1,294	1,434	2,275
סך הכל הוצאות ישירות	2,894	2,309	3,279

	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.021	0.015	0.022
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.014	0.014	0.014
עמלות בגין ני"ע לא סחירים	-	-	-
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.028	0.004	0.001
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.051	0.056	0.085

מסלול אג"ח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	14	12	7
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	15	10	9
סך הכל הוצאות ישירות	29	22	16

	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.012	0.009	0.004
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.013	0.008	0.008

ביאור 10 - הוצאות ישירות (המשך)

מסלול מניות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	3	1	2
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	4	4	6
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	5	5	7
סך הכל הוצאות ישירות	12	10	15

	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת		
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.059	0.022	0.040
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.079	0.088	0.122
עמלות ניהול חיצוני:			
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.098	0.110	0.14

ביאור 11 - תשואות מסלול השקעה

	תשואה שנתית נומינלית ברוטו					
	2017	2016	2015	2014	2013	תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל-5 שנים
	באחוזים					
הנדסאים וטכנאים כללי	6.34	2.61	1.89	5.29	8.92	4.98
הנדסאים וטכנאים אג"ח	3.56	1.00	0.56	3.14	3.48	2.34
הנדסאים וטכנאים מניות	8.44	3.12	0.33	7.90	12.03	6.28

ביאור 12 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	ליום 31 בדצמבר	
	2017	2016
החברה המנהלת	(54)	(96)
חייבים בגין החזר דמי ניהול תעודות סל	7	5
תכלית תעודות סל	11,677	6,568
אג"ח סחיר	-	302
הלוואות	4,476	5,056

יתרת נכסי חוב וחובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך תשנה של בעל עניין או צד קשור עמדה על 435 אלפי ש"ח.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול לחברה המנהלת	5,244	5,445	5,497

ביאור 13 - מסים

א. הקרן היא קרן השתלמות כהגדרתה בפקודת מס הכנסה ובחוק הפיקוח על קופות גמל, והיא פועלת בכפוף לתקנות מס הכנסה.

ב. ככלל, הכנסות הקרן פטורות ממס בישראל, לפי סעיף 9(2) בפקודת מס הכנסה ובכפוף ליתר הוראות הפקודה.

ג. הקרן משקיעה בניירות ערך זרים בחו"ל. בגין השקעות אלו מנוכה מס במקור, כמו למחזיקים אחרים בניירות בחו"ל.

ד. הרכב תשלומי המיסים:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2017	2016	2015
	אלפי ש"ח		
מהשקעות בניירות ערך זרים	1,322	1,080	1,068

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2017			2016		
	אלפי ש"ח					
	כללי	אג"ח	מניות	כללי	אג"ח	מניות
מהשקעות בניירות ערך זרים	1,313	-	9	1,070	-	10

קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים

ביאור 14 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

1. ע"פ הבנק המתפעל האומדן לסכום החוב הכולל של המעסיקים בתאריך המאזן הינו 1,343 אלפי ש"ח (שנה קודמת - 4,636 אלפי ש"ח). חלק הקרן מתוך החוב כוללת רק סכומים בגין מעסיקים אשר טרם הפקידו לכלל העובדים. חלק הריבית הינו בגין סכומים אילו וכמו כן בגין סכומים אשר הועברו לקופה באיחור וטרם שולמה הריבית בגינם.

יחד עם זאת, חלק מהחובות הינם חובות בגין עמיתים אשר הסטטוס שלהם עדיין נמצא בבירור מול המעסיק. לפי הודעת הבנק הם פועלים באופן שוטף לטייב את הנתון הנ"ל. למעבידים אשר מפגרים בהעברת התשלומים לקרן במשך של תקופה של שלושה חודשים או יותר נשלחים מכתבי התראה וכמו כן, נשלחות הודעות לעמיתים הנוגעים בדבר. כמו כן, במידת הצורך מגיש היועץ המשפטי של הקרן תביעות משפטיות כנגד מעסיקים אילו.

2. נכון ליום 31.12.2017 אין תביעות משפטיות כנגד הקרן. לעניין זה ראה מידע נוסף בביאור התחייבויות תלויות בדוח הכספי של החברה המנהלת.

3. נכון ליום 31.12.2017 יתרת ההתחייבויות להשקעה בקרנות השקעה היגה 38,187 אלפי ש"ח (בשנה קודמת 12,438 אלפי ש"ח).

ביאור 15 - ארועים לאחר תאריך הדיווח

בתאריך 15/3/2018 התקבלה מהבנק המתפעל הודעה על סיום ההתקשרות החל מיום 31.12.2019.